

รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*

A MODEL OF CHANGE MANAGEMENT TO ENHANCE STUDENTS FOR MORAL
UNDER BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

วุฒิชัย สารสุข¹

Wutthichai Sarusuk¹

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4¹

Buriram primary education service area office 4¹

Email : wuttichaisarusuk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 191 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างรูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามความเหมาะสม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ 2) รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 5 ส่วน ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหารการเปลี่ยนแปลง; คุณธรรมของนักเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) Study the current conditions, desired conditions and needs of change management to enhance students' moral under Buriram Primary Education Service Area Office 4. The sample group 191 School administrators, by Stratified Random Sampling. the group of informants in study the guidelines for creating a model 3 experts, by purposive sampling. 2) Set a model, the informant group consisted of 9 experts, and the Group of informants in the suitability assessment 30 School administrators, by purposive sampling. tools used in data collection including, the current condition questionnaire has a reliability value of 0.90. the desired condition questionnaire has a reliability value of 0.93., interview form, Focus Group Discussion issue and suitability questionnaire. and satisfaction questionnaire. statistics used in data analysis are percentage. average and standard deviation and priority needs index.

The results were as follows: 1) Current condition at medium level, desirable condition at the highest level, and the number one need Visionary Leadership. 2) A model of change management to enhance students' moral under Buriram Primary Education Service Area Office 4, consists of 5 parts: part 1 principles and objectives, part 2 procedure, part 3 management mechanism, part 4 assessment guidelines, and part 5 success conditions. assessment results on appropriate at the highest level.

Keywords : A model; Change management; Students for moral

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องพบกับปัญหาที่หลากหลายตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ผู้บริหารการศึกษายุคใหม่จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีภาวะผู้นำในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ ภายใต้ข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้นำต้องมุ่งเน้นการปรับภาวะผู้นำ การบริหารงานมุ่งเน้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันของผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารการศึกษายุคใหม่ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงานมากขึ้น เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ มีความเมตตา กรุณาการให้ความรักลูกน้อง การมีความริเริ่มสร้างสรรค์ การมีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการจูงใจ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การมีความกล้า การมีจินตนาการสูง มีการทดลอง การมีความเป็นอิสระ และการมีคุณธรรมจริยธรรม (ภารดี อนันต์นาวิ, 2553) การบริหารการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นการวางแผน การดำเนินการต่าง ๆ ที่จะลดผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเป็นผลตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ,

2551) ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นใช้ปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

คุณธรรมของนักเรียนเป็นหลักความประพฤติที่มีการฝึกอบรมให้เป็นความประพฤติของพลเมืองดี โดยเน้นที่รายบุคคล เป็นคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์อันเป็นไปเพื่อความสุขของตนเองและการอยู่ร่วมกัน หรือศีลธรรมที่แสดงออกทางความประพฤติปฏิบัติในลักษณะที่พึงามถูกต้องเหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในทางสังคม (ประเวศ วะสี, 2550; นางลักขณ์ วิรัชชัย; John Dewy, 1975) คุณธรรมมีความสำคัญ คือเป็นเสมือนขุมความรู้หรือปัญญาธรรม เป็นหลักการระบบความเชื่อ ที่คนได้รวบรวมสะสมจากประสบการณ์อันยาวนาน และได้ถูกถ่ายทอดสืบต่อกันมา และสร้างสรรค์ขึ้นใหม่อย่างแยบยลและกลมกลืนกัน การสั่งสอนอบรม บ่มนิสัย ซึ่งคนส่วนใหญ่ยอมรับได้ในเงื่อนไขที่ไม่มีความขัดแย้งกัน ความเป็นอุดมคติและพันธะทางจริยธรรม จึงเป็นการเคารพต่อสิทธิของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน (Kohlberg, 1976; Jean Piaget, 1997)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีวิสัยทัศน์ “องค์กรสมรรถนะดีมีความสุข” มีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคนเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สภาพปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่านักเรียนส่วนมากเป็นผู้ด้อยโอกาส การจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังคงเป็นการเน้นการเรียนรู้จากครู ในด้านการเสริมสร้างคุณธรรมต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4, 2568)

จากแนวคิดและหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนคุณธรรมของนักเรียนให้สนองต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีคุณภาพทุกระดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นำไปเป็นแนวทางในการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.2 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) มีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 191 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 128 คน ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกนและเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและมีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนในยุคการเปลี่ยนแปลง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.52-0.88 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.55-0.89 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) และ 2) แบบสัมภาษณ์ มีความตรงเชิงโครงสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบ (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ยกร่างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ผู้วิจัยยกร่างเองจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ด้วยการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารการศึกษา กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มที่ 3 ครู ที่มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี และการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2566 30 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Discussion) มีองค์ประกอบตามโครงสร้างของรูปแบบมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 2) แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงโครงสร้าง (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
1. การมีวิสัยทัศน์	3.12	0.56	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.465	1
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	3.14	0.55	ปานกลาง	4.55	0.51	มากที่สุด	0.449	2
3. การกระตุ้นใช้ปัญญา	3.25	0.55	ปานกลาง	4.53	0.52	มากที่สุด	0.394	3
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.33	0.54	ปานกลาง	4.52	0.52	มากที่สุด	0.357	4
โดยรวม	3.21	0.55	ปานกลาง	4.54	0.51	มากที่สุด	0.415	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.55) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.51) ลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ (PNI_{modified} =

0.465) ลำดับที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจ ($PNI_{modified} = 0.449$) ลำดับที่ 3 การกระตุ้นใช้ปัญญา ($PNI_{modified} = 0.394$) และ ลำดับที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($PNI_{modified} = 0.357$) ตามลำดับ

5.2 ผลการสร้างการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

รายการ	ความเหมาะสม			ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. หลักการและวัตถุประสงค์	4.52	0.53	มากที่สุด	เหมาะสม
2. วิธีดำเนินการ	4.55	0.52	มากที่สุด	เหมาะสม
3. กลไกการบริหาร	4.57	0.52	มากที่สุด	เหมาะสม
4. แนวทางการประเมิน	4.61	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.62	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม
โดยรวม	4.57	0.52	มากที่สุด	เหมาะสม

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.52) พิจารณารายพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกส่วนถือว่ามีความเป็นไปได้ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.51) ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.51) ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.52) ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) และส่วนที่ 1 หลักการวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน นำไปสร้างเครื่องมือเพื่อสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 นำมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ส่งผลต่อระดับคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น ดังที่สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้เสนอว่าการบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความสามารถ และความเป็นคนดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพัฒน์ ศรีชัย (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของครูผู้สอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา พบว่า ครูมุ่งเน้นให้ความรู้เนื้อหาแก่นักเรียนโดยวิธีการสอนแบบการบรรยาย ซึ่งขาดความหลากหลายในกระบวนการเรียนรู้ต่อนักเรียน เน้นให้มีการสอนเสร็จภายในชั่วโมงของการจัดการเรียนรู้สถาบันอาชีวศึกษาอยู่ใจกลางเมือง จึงทำให้มีเสียงรบกวนขณะที่ครูผู้สอนทำการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ด้านคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีนักเรียนขาดพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองดีและขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ขาดศีลธรรมที่ควรปฏิบัติต่อตนเองและสถานศึกษา

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนมาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีความประสงค์ที่จะของการพัฒนาบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้นำเสนอว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษาทั้งนี้ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หลักของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มาตรฐานเป็นเครื่องสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการเสริมสร้างกำกับ ดูแล การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ พชรินทร์ สงครามศรี (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด

6.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ลำดับที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นการมอง

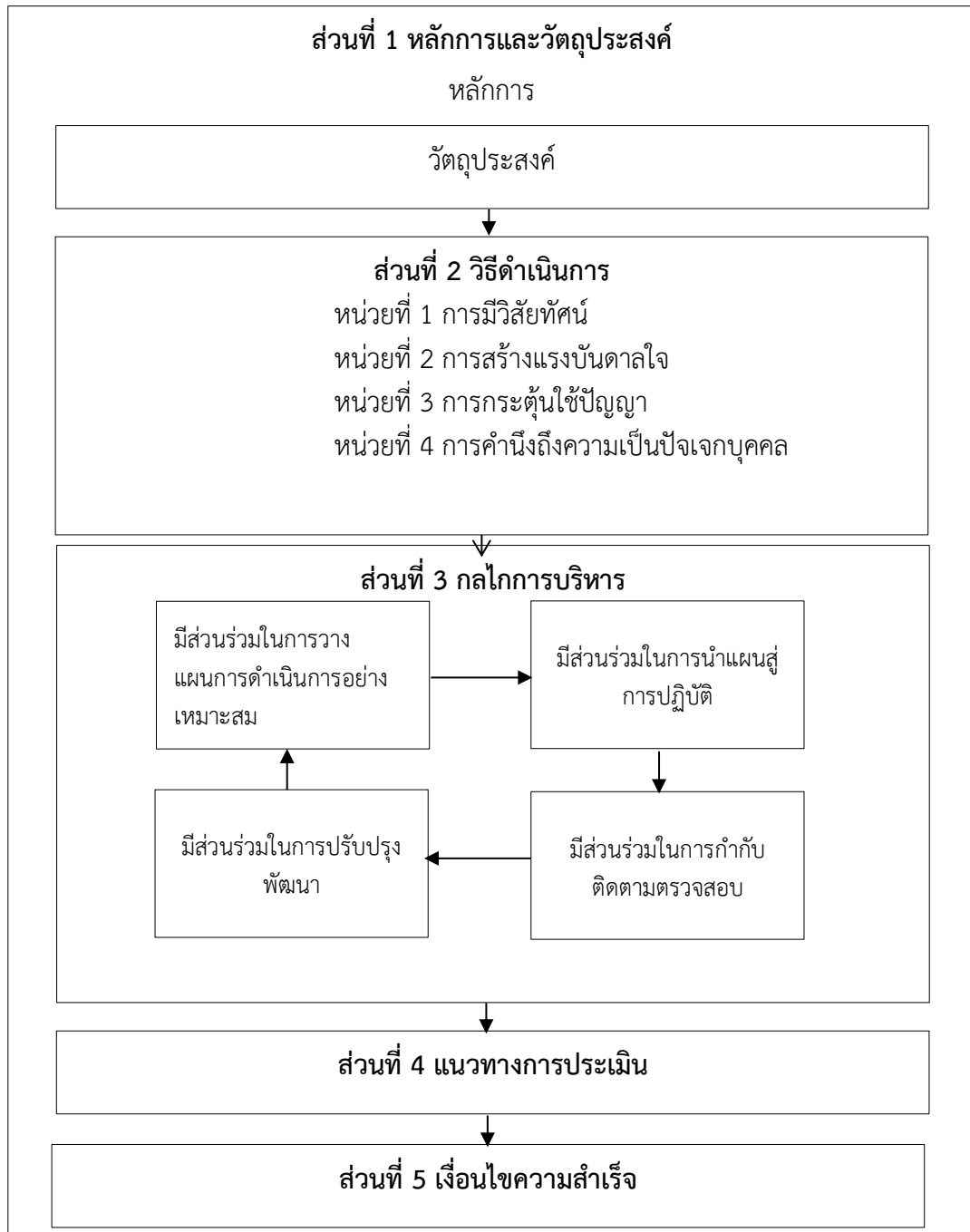
การณโกลของผู้บริหารเพื่อวิเคราะห์และสร้างภาพความสำเร็จอย่างมีคุณค่า ดังที่ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ได้เสนอว่าการมีวิสัยทัศน์ คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ร่วมกับการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับบุคลากรอื่น ๆ ได้ สามารถนำการพัฒนา การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความ เป็นเลิศขององค์กรได้ สอดคล้องกับ ขนิษฐนิจา ทองสุข (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ

6.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของ นักเรียน ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไข ความสำเร็จ มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น นำมาสัมภาษณ์และยก ร่างรูปแบบจากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพนำเข้าสู่การตรวจสอบยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ความรู้ความสามารถเฉพาะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน เป็น ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกส่วน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552) นำเสนอ ว่าการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นรูปธรรมก่อนเพื่อให้สามารถสังเกตและติดตามผลได้ง่าย เช่น ความมีวินัย ความ รับผิดชอบ และความประหยัดซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณธรรมจริยธรรมเริ่มต้นที่จะนำไปสู่คุณธรรม ข้ออื่น ๆ โดยเฉพาะความมีวินัยถือเป็นจริยธรรมที่น่าพาให้บุคคลต่าง ๆ ประสบความสำเร็จในหน้าที่ การงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ สายฟ้า หาสีสุข (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการ จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าถึงพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแกล สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาของรูปแบบ มี 3 หน่วย ได้แก่ (1) เข้าใจ (2) เข้าถึง และ (3) พัฒนา 3) กลไกของรูปแบบ 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไข ความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของ นักเรียน ได้องค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 4 หน่วย ดังนี้ หน่วยที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ หน่วยที่ 2 การสร้าง แรงบันดาลใจ หน่วยที่ 3 การกระตุ้นใช้ปัญญา และหน่วยที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนที่ 3 กลไกการบริหาร ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งเป็น โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กระบวนการ และองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการ บริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน นำไปเป็นแนวทางในการบริหาร

การศึกษาสู่การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ท่ามกลางยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน 4 พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ขั้นตอนของการมีวิสัยทัศน์เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อย่างเป็นรูปธรรมมีการเสริมสร้างและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดคุณภาพที่ยั่งยืน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน มีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และเสริมสร้าง สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

8.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน พบว่า การมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เช่น

8.3.1 ควรวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน

8.3.2 ควรวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน

9. บรรณานุกรม

กิตติพัฒน์ ศรีชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชนิษฐ์นิชา ทองสุข. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกัน. กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2550). ระบบการศึกษาที่ควรธรรมาความรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผลนนทบุรี.
- พัชรินทร์ สงครามศรี. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี : มนตรี.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าใจพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน. 5(2). 1–10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2568). แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2568. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). หลักการ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์สารคามการพิมพ์.
- Dewey, J. (1975). *Moral principles in education*. Carbondale. IL : Southern Illinois University Press.
- Jean Piaget. (1997). *Equilibration of Cognitive Structures*. New York : Viking Press.
- Kohlberg, L. (1976). *Moral Stages and Moralization: The Cognitive-Development Approach*. In T. Lickona (Ed.), *Moral Development and Behavior: Theory and Research and Social Issues*. New York, NY : Holt, Rinehart, and Winston.